

[Per Møller.]

i sanktionspolitikken, er positive; dér er vi med.

Der er imidlertid andet og mere i dette lovforslag end blot den lovhjemmel, der er nødvendig i den her givne sammenhæng. Der er også tale om, at man vil sikre en generel umyndiggørelse af folketinget i tilsvarende fremtidige situationer. Man begrundet det med to ting, eller man lægger vægt på to ting. For det første henviser man til, at Danmark i givet fald er forpligtet, og ud derfra vil man så gøre det hele til en ren formssag, til en ekspeditionssag. Der næst lægger man vægt på, at vi i 1935 havde en lovgivning svarende til den, der nu søges gennemført, altså en generel fuldmagt for regeringen til at iværksætte sådanne sanktioner uden at gå til folketinget.

Jeg tror ikke, noget af disse hensyn i tilstrækkelig grad begrunde den udformning, man har givet det foreliggende lovforslag. Det er rigtigt, at Danmark er forpligtet, hvis FN's sikkerhedsråd vedtager sanktioner i henhold til artikel 41, jfr. 39, i FN's pagt. Men det turde dog være et spørgsmål, om der heri ligger, at vi én gang for alle og ud i al fremtid skal betragte det som en rent automatisk ting at iværksætte sådanne sanktioner. Der er vel også i den formulering, der bruges i sikkerhedsrådets resolution, og ved det, der er forudsat i FN's pagt, når man taler om, at man vil opfordre landene til at iværksætte sanktioner, netop peget på, at man forudsætter, at der gives plads for en vis procedure og en vis drøftelse af, hvorledes beslutningen skal føres ud i livet, hvordan sanktionerne skal iværksættes.

Sådan set må man jo håbe, at det kun vil være noget rent automatisk, der skal foretages, hvis der i fremtiden skulle foreligge beslutning om sanktioner fra sikkerhedsrådet. Forhåbentlig vil det ikke give anledning til større overvejelser, forhåbentlig vil det kunne gennemføres lige så gnidningsløst, som man må forudse det vil blive tilfældet med sanktionerne mod Rhodesia. Men vi kan jo ikke gøre os blinde for virkeligheden. Vi må ikke forestille os, at det kollektive sikkerhedsprincip, som nu søges praktiseret i forbindelse med Rhodesiakrisen, er udformet i et sikkert, et betryggende og et effektivt system. Jeg kan ikke

være upåvirket af nogle af de betragtninger, som professor Alf Ross har gjort i sin bog om De Forenede Nationer, og jeg vil gerne anføre et par helt korte citater. Alf Ross siger således:

„Den kollektive sikkerhed i et system af suveræne, magtfulde stater betyder kollektiv usikkerhed.“

Og udtrykkeligt om sanktionspolitikken siger Alf Ross på side 249 i sit værk:

„Traditionelle relationer af venskab og fjendskab er uden al betydning. Ligeledes den sanktionsudøvende stats egne interesser i forhold til den konfliktsituation, der gør sanktioner påkrævede. Intet andet motiv end det abstrakte ønske om at håndhæve freden må gøre sig gældende. Danmark skal i givet fald udøve sanktioner mod Sverige i en konfliktsituation, som dette land har i forhold til Sovjetunionen.“

Dette må, synes jeg, tages som en understregning af, at når det gælder sanktionspolitik, møder vi en vidtstrakt usikkerhed. Vi står over for et væld af muligheder og uforudselige situationer. Det vil derfor være uforvarsomt, om folketinget nu siger, at der her foreligger et område, hvor det er naturligt, at vi sætter os selv ud af spillet, at vi trygt kan overlade det til regeringen i fremtiden, vi ønsker ikke at have et ord med, hvis der en dag kommer en opfordring fra sikkerhedsrådet om at iværksætte sanktioner.

Hvis det nu sker, at der igen kommer en sådan opfordring, ja, så vil der kunne melde sig en hel række spørgsmål. Et enkelt af dem er, om det er sandsynligt, at alle stater følger opfordringen til at iværksætte sanktioner. Man kan vel heller ikke helt se væk fra det spørgsmål, om sanktionerne har en blot rimelig chance for at have en del af den virkning, man sigter imod. I det tilfælde, regeringen ikke har en generel fuldmagt som den, der søges her, ja, så vil der være tid til en overvejelse og til en undersøgelse og en drøftelse, som det i mange situationer vil være en fordel at have tid til.

Jeg nævnte, at der blev henvist til et tilfælde, nemlig at regeringen i 1935 under Folkeforbundssanktionerne mod Italien fik en bemyndigelseslov. Jeg vil her minde om, at den pågældende bemyndigelseslov ikke havde et enigt folketing bag sig. Partiet